

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szerkesztő: SIMON ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetel levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ottasábas petisior egyszeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlér 4 hasábas petisiorért 20 kr.

Hirdetést vagy reclamat magában foglaló
ujdonsg sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Szerda Julius 8.

131. szám.

A rettenthetetlenek.

Debreczen jul. 7.

Természetes, hogy ismét és ismét a magyar parlament Bayard-jairól szól az ének, akire ugyan nem általában illik a „sans peur et sans reproche“ lovagi jelzője: hanem akik azért mégis rettenthetetlenek.

Mióta az időkben merozsádótt vasember, Bismarck a német birodalmi gyűlésen valódi északi gorombasággal kifejezést adott a teuton gúgnak, hogy „mi németek nem félünk, csak az istentől.“ divatossá vált a politikai bátorságnak lépten-nyomon való hangoztatása.

Most legújában a magyar szélsőbal vette ajkaira ezt a hatalmas jelszót, miután úgy látszik a „hoch!“ már elesé peltté, unottá ált.

Szükségesnek tartja a szélsőbal hangoztatni, hogy ő nem fél a kormány azon eltökéllésétől, hogy a közigazgatási reform fölött való vitát akár az egész nyári szünet fölládozásával is kész a végletekig folytatni.

A helyzet eléggé tisztázottnak nevezhető, legalább annyira, hogy a tárgyigazságra nézve megbízható következtetéseket alkothassunk magunknak.

A kormány s vele a képviselő háznak csaknem háromnegyed része törvénynyé akar tenni egy nagyszabású reformjavaslatot, amely a közigazgatás rég általánosán óhajtott, gyökeres javítását célozza.

A képviselőház egy negyed része kijelenti, hogy ezt a javaslatot, törökiszakad. nem engedő törvénynyé válni.

A képviselőház tulajnyen és hézagos házszabályai megadják a lehetőséget az obstrukció, vagyis az agyonbeszélés veszélyes fegyverének sikeres fölháználására.

Az a loyaltás, melyet Szapáry Gyula gróf miniszterelnök a javaslat bizottsági tárgyalásának egész folyamán

minden igazán czélos és jóhiszemű módosítás tekintetében bevételeivel tanusított, föltétlen bizonyosságul szolgált arra nézve, hogy Magyarország kormányelnöke s vele a vezérlete alatt álló szabadelvűpárt a nagy reformszemek megtestesítésénél nem az egyéni hiúságot, hanem tisztán és kizárólagosan a közjót, a haza érdekét vallják irányadó szempontnak.

Az a válasz pedig, amit erre a loyaltásra a szélsőbal kisebb nagyobb, rettenthetetlen matadorai, kivált a legújabb „szombatos“ Ugron Gábor, a miniszterelnök személyének okolatlan, durva támadásával adott, igazán nem méltó a magyar törvényhozó testület tekintélyéhez.

Nincs szüksége arra Szapáry Gyula grófnak, hogy bárki is védelmébe fogja; de annak konstatálása nem időse. rütlén, hogy minden jel szerint ezek a lovagi öklelések képezik azon fölösleges csöppeket, melyek a tultelt pohár kicsordulását szokták rendszerint előidézni.

Az erkölcsi bátorságnak igazán veszedelmes magas foka szükséges ahhoz, hogy egy negyedrésnyi minoritás minden további motiválás nélkül, brüszk módra oda kiáltssa a többségnek: nem engedjük meg, hogy törvényt hozzatok.

Minthogy ez az akadályozás nem áll egyébből, mint a szómalom szünetlen munkában tartásból, önkényt következik, hogy a hősiességeknek voltaképpen igen alantass, nygnevezett kofaheroizmus vállfaja képezi a szélsőbal rettentheteleneinek legújabb keletű politikai rendszerét.

Szó sincs róla, ha sorra ki nem dőlnek, talán évekre megállíthatják a törvényhozás áldásos munkásságát: azzal pedig, hogy ilykép híven, becületesen teljesítik-e törvényhozói kötelességüket, ugy látszik, éppenséggel nem törődnek.

Vajjon dicsőségére fog-e válni a szélsőbal rettentheteleneinek, ha konokosságukkal bebizonyítják, miszerint nálunk

a parlamenti tárgyalásoknak jelenleg divó, a végletekig liberális rendszere tarthatatlan, ami természet szerint nyomban mag után vonja az obstrukció egyetlen hathatós orvosságát, a eloturet?

A kormány el van határozva szembezállani a szélsőbal obstrukciós taktikájával, a to v á b b i teendőkre nézve föntartván magának az intézkedés teljes szabadságát.

Tisztelt rettenthetetlenek, nem úgy hangzik ez, mint egy afféle „Quousque taktum?“

Az országgyűlési szabadelvű párt ma este tartandó értekezletén, megbeszélés tárgyát fogja képezni a pártnak a közigazgatási reformjavaslat részletes tárgyalása alatt kövendő eljárása.

Országgyűlés

jul. 7.

A közigazgatási vita általános része ma véget ért. Ma beszélt az utolsó szónok: Irányi Dániel. Május 29-én kezdte meg a ház a vitát s július 7-én fejezte be. Tehát épen 40 napig tartott, akár csak az — özvíz. 110 szónok beszélt az általános vitában, még pedig 37 a jörvényjavaslat mellett s 73 ellene.

A képviselőház mai ülésén a napirend előtt felszólt Schöber Ernő s Pázmándynak tegnap a nyitramegyei viszonyok diskreditálására irányult támadását visszautasította.

A közigazgatási vita első órára Csánády Sándor volt, ki ugyanazokkal a frázisokkal támadta Szapáry Gyula gróftól mint azelőtt Tisza Kálmánt, sőt a képviselőháznak vele szemben tanusítani szokott elnézéséből bátorságot merített arra is, hogy az elnök rendreállítására visszafelé, mire Péchy Tamás megvonta tőle a szót. Veress József a municipalizmus mellett beszélt. Meszlényi Lajos egy derült órát akart szerezni az elunatkozott háznak s vicceket mondott.

Meszlényi beszéde után nagyon érdekes szóváltás folyt le Szalavszky Gyula államtitár és Pázmándy Dénes között. Szalavszky ügyesen s diplomatikusan felelt Pázmándy multkori állításaira s a saját eljárását mint altepánét, sikerülten igazolta. Pázmándy azon-

ban fentartotta állításait egy igen lényeges pontra nézve, melyre Szalavszky azt jegyezte meg, hogy az ember nemcsak arra való, hogy beszéljen, hanem arra is hogy hallgasson.

Öt percznyi szünet után gróf Károlyi Gábor „nagy közbeszóló“ tartotta beszédét, melyet nagy érdeklődéssel hallgattak, s annyira nem zavartak közbeszólással, hogy végül már maga Károlyi Gábor kérte, hogy „segítsenek neki, mert ő is eleget segít másnak.“ Ez az incidens óriási derűtséget keltett.

Károlyi Gábor gróf beszélt ezután a javaslat ellen, kijelentette, hogy ő radikális és többek közt a papi vagyon szekularizálását követeli. A szélsőbalról többen tiltakoztak e radikalizmus ellen.

Az ülés végén Komlóssy Ferenc a javaslat mellett és végül általános figyelem közt Irányi Dániel a javaslat ellen beszélt. Irányi beszéde után, mely délután 1/2 óráig tartott, az elnök még nem rekesztette be formálisan az általános vitát, úgy hogy még holnap is felszólalhatnak. Miután azonban a szélsőbal szónok-statisztikát már ma bezárták, holnap valószínűleg már a zárbeszédre kerül a sor.

Külföld.

Vilmos császár Angliában. Örvendetes egyetelműségűleg konstatálják a német és angol lapok Vilmos császár angol-orezági útjának jelentőségét s megegyeznek abban, hogy ez utazás és a hármasszóvesség megújítása közt több mint véletlen az összefüggés. — A francia hajóraj oroszországból hazamenet megállott Kopenhága előtt. A dán király a hajóraj tisztjeit tiszteletére lakomát adott, melyen felköszöntötte Carnot köztársasági elnököt. — A hajóraj ostendai kikötőbe is betér, hogy Lipót belga királyt üdvözölje. Ezzel ellensúlyozni akarják Vilmos császár tavalyi látogatását. — Olasz angol barátság. Az olasz királyi pár Velenczébe érkezett a „Sicilia“ pánczélos hajó vízrebocsátási ünnepélyére. Az angol hajóraj szintén oda érkezett s Horkins angol tenger-nagy a hajóraj tisztjeivel együtt részt vett az ünnepélyen. A király szívélyesen üdvözölte Horkinst, kifejezve a fölttö örömet, hogy az angol királyi tisztjét Velenczében láthatja. Az olasz lapok lendületes cikkkekben ünneplik az angol hajóraj látogatását, mely szentesíti az angol-olasz megállapodásokat, miként a Fiumében váltott udvariasságok az Anglia és

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Budapesti asszonyok.

Adorján Sándortól

A magyar fővárosról a vidéken általában azt szokták tartani, hogy az egyrészt nem igazán magyar, másrészt nem valósgos főváros. S ebben a vidéknek jó ideig igaza volt s némileg talán igaza van ma is. Az a mindenféle s legtöbnyire német és tót elemekből összeverődött város, mely ma „Budapest“ névre nem hallgat, de már hál istennek, meglehetősen lármát csinál, nem vergődhetett oly könnyen arra, a szerintünk igen magas fokra, a hol a magyarság kezdődik s egy a polgárság sajátos „nyárias“ természeténél, mint politikai viszonyainknál fogva a főváros jellege is fölttö nehezen volt kiküzdhető. Ma már a dolog lényegesen megjavult. A vezető írük ugyan még mindig a jámborság szelid, méla bus kolompját rázogatták a nyakukban, de a nyáj már vígában szökdécsel, mint ennek előtte, fűrgébben ugrál s olykor olyan független önérzetet tanusít, mely a juhászokat ép úgy ejti csodálkozásba, mint elragadja őket s kezd az egész karám az önállóságnak határozott jellegével birni. Figura nélkül szólva, a nagyobb megérthetőség kedvéért, a vidék eddigi jogosult lenézése kezd elveszteni alapját, mert Budapest fokról-fokra eljutott immár majdnem egészen odáig, hogy mihamar elmondhatjuk föléle, hogy most már magyar és valósgos főváros. S a mint ez a két kiváló tulajdonsága megerősödött, úgy nyert határozottabb typut az, a mi eddig csak ködtátyolon keresztül, homályosan volt látható, a budapesti asszony alakja: különbözben attól, mely a többi nagyvárosok nőit jellemzi, elütően attól is, mely alatt közönséges magyar hölgyeket értünk. Melyik eltérés vált előnyére s hátrányára ismét melyik, megmondani fölttö

nehéz. Nem, mintha bajos volna megállapítani, hogy a világ különféle hölgyeiben mi az, a mit szeretünk, csodálunk, a miért rajongunk, de talán inkább azért, mert alig akad a föld bármely pontján is hölgy, a ki különben szép és ifju, hogy tudjunk benne találni olyan tulajdonságot, a melynek fogva őt nem szeretjük. Ha csak azért nem, hogy esetleg az illető hölgy ki nem állhat minket. S ez, fájdalom, leggyakrabban több az esetelnél.

A budapesti asszony jellege eddig külsőleg nem volt megállapítható, azért, mert a folyam két partján szétszórt házak lakói Aquincumtól Kőbányáig, Promontortól Ujpestig, nem laktak egy városban, de csoportonként, egymástól szinte teljesen külön vidéki városokban. S ezért egészen városrészek szerint, szinte zavartalan tisztaságában, meg lehetett találni a Lánchíd körül minden typut. A Józsefvároskan merült fel leggyakrabban a vidéki gömbölyűség, a deris nyitlóság, a naiv örömek kedvelése; a Belváros asszonyai finomabbak voltak, hogy úgy mondjam gentrysebbek, ami alatt a jelen esetben azt kell érteni, hogy természetük karcsubb, öltözetük simább és egyszerűbb, bárha drágább szövetű; a Lipótváros női, csufolkódó nevüknek megfelelően a „Faubourg St. Leopold“ francziáskodása látszott meg: kissé kihívó magaviselet, mindenféle jelleg, kissé dél keleties marseillei zománczozal, ruházkozás dolgában kaczkias, és a feltűnést nem kerülő: a Terézváros szépei egyetlen tekintetre elarútták, hogy ők nem tartanak igényt a „hölgy“ elnevezés nagyolására; typusuk sem az arcban, sem ruházatukban határozottan nem nyilvánult, volt amilyen volt, tetszett vagy nem tetszett, ők nem bánták, meg lévén elégedve azzal, hogy nekik maguknak tetszett. Ők csak mulatni akartak, amikor idők volt rá, s dolgoztak komolyan, akár családjukban, otthon, akár a férjüknek segítve azok hivatásában, — amidőn annak volt az ideje.

Azért ez a városrészt volt legrégibb idő óta a leginkább nagyvárosi, ezért van itt a legtöbb üzlet, ezért leghangosabb itt a mulatság, s ugyancsak ezért nem láthatni még ma sem a főváros többi utcaiban annyi gyermeket, mint itt. A többi városrészek is függetlenül producáltak a maguk női typusait: a Ferenczvárosból sajtáságosan díszes igazi előkelő kinezű asszonyok kerültek ki sváb ravasszággal bunyorgató tekintettel; a várbel-asszonyokat bizonyos szabályosság és eszűdes magaviselet jellemezte anélkül, hogy erősen magyar, vagy csak egy kissé németes lett volna: a hivatalnok nemzedék megnyugtató szelidsége látszott meg rajtuk; a váraljáról kerültek ki az igazi német asszonyok, élénkek, lármások, a mellett igénytelenek, dolgozók és tiszták, az élet nagyobb, vagy művészi örömei iránt ép oly kevésbé birva érzékel, mint képtelenül arra, hogy csak egy vonalnyival is hozzá járulnak a véletlenül fölmérülő szenvedélyek árnyoldalainak megsűtítéséhez. Ő Buda határozottan képviselte a kelet: randtelenségével, esetleg észlelhető vonalainak erős gömbölyűdségével mely legtöbbször közömbösen hagyta a szemlélt, de néha elég ritkán, szépségével megdöbbsenti elragadja. S mind e sokfűlűséghez járultak még a környékbeli népek, melyek svábok és magyarok vegyest, amaz álva jóféle németekből és tótokból, emez, ha mondani szabad, alföldiekből és palócokból még jobban elütő elemeket szolgáltatottak ahhoz a vegyüléshez, melyből támadt a budapesti asszony.

Természetes, hogy ilyen nagy mód kínálkozván a fajkeveréshez, a vérkeresztetéshez az ebből támadó eredmény csakis nagyon kedvező lehetett. S amint fölépültek a Dunán a hidak, támadtak olesó és jó, fűrgé közlekedési eszközeink; váltak lehetővé a kirándulások a folyam egyik oldaláról a másikra; mind sürűbben kereste föl a balparti a budai hegyeket, és a mi olyan fontos, a budai jó bort

mérő, liba- és kacsapecsenyét kitűnő zamatos-sággal süttő korcsmákat; s ment a jobbparti az Andrassy-utrá, a város-ligetbe, a vaczi-utczába, a balparti színházakba. Amint emelkedett Budapesten a jólét, a forgalom, a művészet és az ipar, úgy kezdtek a városrészek lakosságai összeolvadni; az elzárkózottság chinai falai egymástól omoltak össze, az utca elveszítette domináló jellegét, a clubok nem voltak kizárólagosan helyi pletykák művelésére alapított szeszkek, mert megszólják ott most már az összes városrészeket, és a budai épp oly kevésbé tartja hazáruulásnak feleségül venni egy pesti lányt, mint a hogy a pesti urfi sem tartja „vidékiek“ a feleségét azért, hogy szülei a vároldalban lakaak.

Ez az összekeveredés, hogy az állítólag tartósabb történelem számára is szolgáljunk egy adattal, a szabadságharc kitérősekor kezdődött, aztán a szomorúság sulyos napjaiban ismét megalakult. De az 1848-iki vidéki magyarság, a mit elég széles kezeléssel általában gentry-nek mondanak, olyan elemet vegyített belé ebbe a keveredésbe, a mi az egésznek megadta zománczát, mint a sáfrány a jó huslevésnek, nem csak színt, de bizonyos zamatot is kölcsönöz. S az a befolyás, mely megkezdődött ama bizonyos márcziusi hónapban, csak úgy folytatódott, mikor az alkotmányos élet újra megkezdődött, mintha a közbeszó szünet nem is volt volna. S így találjuk ma a budapesti asszonyt, mind határozottabban kilépni a világ színpadára, saját typusának kivála azt a szerepet, melyet kiváló tulajdonságainál fogva megkövetelhet, kissé szerényen, mint illik a nőkhöz, de azért erővel, teljes önérzettel, méltósággal és büszkeséggel, a mint az olyan gyönyörű joga az asszonyoknak.

A bécsi nő elegáns, a párisi pikáns, a londoni méltóságeltjes, a római ábrándos, a konstantinápolyi merengő, a pétervári kihívó, a madridi lángoló, a budapesti — szép. S ez

Ausztria-Magyarország közti barátságos viszonyok kiteljesítésének voltak tekintendők. — Sándor szerb király vakációját arra használja, hogy ellátogat az orosz udvarhoz. Szerk kormánykörükből hallatszó hír szerint elhatározott dolog, hogy Sándor kiágy Magyarországon keresztül tér vissza Szerbiába. A magyar királynál teendő látogatás ügyében még folynak a tárgyalások. A fiatal király egész utazása nem annyira szertartásos, mint inkább tanulmányi és színdínei utazás lesz.

Uj idők kezdete.

Julius hónap három nevezetes esemény nyel gazdagítja a közgazdasági történetet. Ez események mindegyike egy-egy fordulópontot képez, melyből a gazdasági fellendülés új korszaka indulhat ki.

Az első, az osztrák államvasutak összes vonalain júli 1-én érvénybe lépett új árutarifája, melyvel egyidejűleg az e vonalak kal konkurráló osztrák észak nyugati vasut, az államvasutitársaság és a déli vasut vonalain szintén ugyane tarifák lép életbe. Az a döntő befolyás, melyet a vasuti tarifák a kereskedelemre, iparra és mezőgazdaságra gyakorolnak, olyannyira köztudomású, hogy az esemény jelentőségének ez oldalára felesleges bővebben kiterjedni. Az pedig, hogy az osztrák vasuti vonalak árutarifái specialiter a magyar forgalmi viszonyokra is kihatással vannak, természetesen kifolyása ama viszonyoknak, melyben az áruforgalmat illetőleg Ausztriával vagyunk.

A hatályba lépő tarifa a gyorsárszállítványokra nézve jelentékeny előnyöket, illetve könnyítéseket tartalmaz. Így például a 91—100 kilométer távolságra szállított 5000 kg-gramon auli áruk 100 kg-ként 1.13 frtot fizetnek (eddig 1.96); a távolabbi relációkban még jelentékenyebben mérsékelt tarifák alkalmaztatnak; például 401—500 kilométer távolságra 100 kg-r-ként, közönséges gyorszállítványoknál 5.18 (eddig 9.82), mérsékelt gyorszállítványoknál 3.71 (eddig 5.24) forint tot tesz ki a szállítási díj. — Az árutarifák illymervi leszállítása, tekintettel a nyugati államokkal kötendő kereskedelmi szerződésekre a monarchia gazdasági és ipartermékeinek értékesítésénél, ugyszintén a külföldi áruforgalom emelkedés tekintetében, a legkedvezőbb kiállításokkal kecsgette.

A második jelentőségteljes esemény a szabadd kikötők megszűntetése. Jle hullanak a korlátok, melyek eddig Fiumét és Triestet, illető anyországaiktól elkülönítették. E két szabad kikötő bevonása a közös vámtérfelére, a közvetlenül érintett, illetve érintett területeken nem igen rokonszenveson fogadtatik ugyan, de érdekes tény az, hogy a magyar Fiume sokkal hígatábban fogadja a mellőzhetlen akciózt, mint az osztrák Triest. Kérészkivétel része van ebben annak a körülménynek, hogy a magyar kereskedelmi miniszter politikája, melynek a fumei kikötő emelése egyik szerkalatos pontját képezi és mely az „Adriával” megkötött szerződés által nagy horderejű tetteben is nyilvánult: a fumeikben a megnyugvás és bizalom érzetét keltette.

A szabadd kikötők rendszere, mely a múlt századok prohibítív kereskedelmi politikájának uralma alatt lépett életbe s az áruforgalomban mutatkozó rideg ellentétek enyhítésére annak id-jein eszközünek is bizonyult: a

forgalmi feltételek és formák megváltozásával, Európában felülte magát.

De hogy e rendszer megszüntetése nem bír káros visszhatással a kikötőkre, azt mutatják a legközelebbi múlt példái. Hamburg és Bréma szintén hevesen ellenézték kezdetben a német vámtérfelére való bevonást, de az a nagy lendület, mely a bekebelezés óta e kikötő helyeken tapasztalható, legjobban eloszlathatja az aggodalmakat. Igaz, hogy sem a triestzi, sem a fumei kereskedőkben nincs még meg az a széles látókörűség és erély, mely az észak-német kollégáikat jellemzi: de a mi Fiumét illeti, a magyar kormány támogatása meg fogja könnyíteni az átmenetet és ottani testvéreink bizonyára rövid idő alatt teljes alkalmaszkodni fognak a viszonyokhoz.

Most jött le a német-román kereskedelmi szerződés: ez a harmadik esemény, mely a júliusi dátumot emlékeztetéssel teszi. Ettől kezdve tehát a Romániába bevitel német áruk az általános vámtarifára alá esnek. Románia kereskedelmi szerződése mellett Hollandia kivételével — mind ez év folyamán járnak le s az ez idő szerint csupán Ausztria Magyarországgal szemben alkalmazott autonóm tarifa jövőben az egész külfölddel szemben lép hatályba. E szerint a Romániával kereskedelmi viszonyban álló egyetlen egy állam se fog külön kedvezményben részesülni. Mi tehát az eddigi állapottal ellentétben, legalább nem fogunk kedvezőtlenebb elbánásban részesülni, mint a többi államok.

Mindenesetre kedvező az reánk nézve annyiban, hogy más államokkal egyenlő vámfeltételek mellett konkurrálhatunk Romániában, ámbar tekintettel arra a térfoglalásra, melyet különösen a német kereskedelem vett ott végbe az utóbbi pár év alatt külti jövőben aigha veszünk nagy hasznát ezen egyformán minden államra nézve legkisebb kedvezményü román vámtarifának.

Napi hírek. Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 3—12, a. u. 2—5 óráig tartanak — Az ígatók által hivatalos és az irattárak felőlelekvő felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 órá között; vasárnapokon és ünneppanokon d. e. 10—11 órá között.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12 óráig.

Nagy sétalhangverseny vasárnap és ünneppanokon d. u. 6 órákor a „Margit fűrdő” nagytérmeben.

Julius 11. Munkás betegsegélyező egyesít hangversenyül összekötött táncvigalom a „Margit” fűrdőben.

Julius 19. d. e. Iparügyi táblánál közgyűlés.

Gyászisteni tisztelet volt ma a helybeli r. kath. templomban Haynald Lajos kalocsai érsek lelkiudvéért. A katonai tisztikar és a közönség szép számmal volt jelen a requiemben. — A debreczen-f-abonyi vasut igazgatósága, f. hó 12-én vasárnap ülést tart a városházán.

Személyi hírek. Simonffy Imre kir. tan. polgármester ma reggel utazott el a karslsbádi fűrdőbe nejevel együtt. A vonat kikísérték V e g r t e s s y István főjegyző, aki távollétében polgármesteri helyettes lesz, B o e z k ó Sámuel r. főkapitány, K o v á c s

a megjelölés nem csupán kibúvó a typus meghatározásának nehézségei elől, mert okzerű következménye annak, hogy a budapesti asszonyban megvanuk mind ama tulajdonságok, melyek az egyes alakokban oly természetese, s megvanuk föltétlenül azon vérkereszteznél fogva, melyre bár röviden és ismert tökéletlenséggel, főntebb utalni bátor voltam. A mi asszonyainkra épp oly kevésé mondható, hogy általában piszkák, mint az oroszok, vagy fitos oruak, mint a párisiak, mint nem tagahatjuk meg tőlük, hogy van olyan elegánsak, mint a bécsiak, bár nem hajhásszák ugy a feltűnést; fellépésükben legalább is olyan méltóságosak, akár a londoniak, bár ezen tulajdonságoknál fogva sohasem unalmasok, mint azok; mely tüzi szemekben annyi az ábránd, akár az olasz signorákban, csakhogy nem ábrándoznak mindig; tudnak és szokatlan merengeni is, akár a törökök a nékül, hogy ezt a poétiuss hajlandóságot urrá lenni maguk föltt megengednek; pikánsak is, a mikor kedvük tartja. de nem csupán pikánsak, mint a párisiak s hogy lángolóak, akár a spanyol sennorrak, — azt, hállistennek! tudjuk mindannyian. Mindegyütt, nem lerontva, de fokozva egymás értékét s összelvasztva a keresztezett vér forróságát mellett adja azt a tulajdonságot, hogy a budapesti asszony, typusa szerint „szép” s őök azok, akik a magyar nép szépségének leghivatosabb képviselői talán azért, mert a mi kis országunkban annyiféle nemzetiség lakik, de ami eddig a fajok összelvasztásában még csak nagyon kevésé sikerült az országának, azt teljes érvénnyel juttatta diadalra a mindig hatalmas, pompás, erősen magyarosodó főváros.

S hogy im önkéntelenül is átnyultam azon a mesgyén, mely már a politika terét határozza, talán nem egészen véletlen, bár nem is önkényes. A budapesti asszony szeret politikálni. Ez az egyik vonása annak, a mit

a gentry-vérből magába fölvet. Választások a fővárosi asszonyok ép ugy buzognak a maguk jelöltjei mellett miut férjeik és a világ egy parlamentjének karzatán sem lehet annyi asszonyt látni, mint nálunk. A politikálást, vagy helyesebben, az erősen buzgó hazaszeretetet a budapesti asszony kétségkívül a gentrytől tanulta, de aztán megtanulta ugy, hogy most már akárhányszor megtagadja mesterét, tul is hajtva annak hasonló érényeit. Annak kifolyása a bátor férfiak iránti előszeretettel, de ebben viszont bölcs mérsékletet tanusit. Szánakozólag válat von a föltt, a ki valamintó gyavaságot tanusit, köznyelven szólva, a ki fél a fegyvertől s kibuvik még olyan körülmények következményei alól is, melyek elkerülhetetlené tennék a párba. De a ki már ennek a fitogtatását cselekszi s hajszolja az alkalmat arra, hogy magát hőnek mutassa, ezt egyszerien megveti. A katonatisztek iránt semminő előszeretettel nem vislitetik, s ezért garnisonnak lehető legtanyarabb város Budapest. A fővárosi asszonyok büszkesége ebebe sokkal nagyobb a vidékinél, s ezt a nyárs-polgároktól tanulják el, mert azok egyaránt idegenkednek minden tőlük elütöttől, legyen az születési, szellemi, vagy pénzaristocratiá, újságíró, katonatiszt vagy akár pap. S ezért látjuk, hogy a nagyon „gentryskedő” családok lányai, legyenek bár szépek, jó gazdaszszonyok, módosak és bájosak is, szerepjének bár bazárookban és mindenféle nyilvános mulatságokban; élvezzék bár a fölkapottság muló dicsőségét, nagyon nehezen, sőt ritkán tudnak férjhez menni, s ha ez nekik mégis sikerül, házasságuk rendszeren csak ideiglenes, válással végződés és a legtöbb esetben boldog talan. A fővárosi asszony elégi praktikus arra, hogy tanuljon egyet-mást az ilyen gentrytől, de sokkal praktikusabb, semhogy egészen azzá válni magában hajlandóságot érezze.

(Vége köv.)

Sándor t. főjegyző, K ö r n e r Adolf és Z ö l d Mihály tanácsnokok, V e c s e y Imre polgármesteri titkár és többek. — Révész Kálmán pápai hittanár rokoni látogatása végezt néhany napra városunkba érkezett. — Megjutalmazott taniönő. Az évrzáró vizsgák alkalmából a ref. egyház tanítóit jutalmazza ára fordítani szokott 50 frtos díjjal az idén K u l c s á r Erz-ike kapta. — Pro domo. V e r t e s y Arndt lapunk szerkesztője fűrdőre, K a r e z a g Vilmos főmunkatárs pedig K o z o l o s v á r r a utazott. Távollétükben a szerkesztői teendőket: Z o l t a i Lajos végzi.

Kollégiumunk új tanáról, a tegnap megválasztott K u l c s á r Endréről a következőket írhatjuk: K u c s á r Endre Nemes Dédén született Somogyban. A középiskolákat, Csurgón és Sopronban végezte. Azután a budapesti egytemre ment, ahol kiváló szorgalommal és sikerrel hallgatta a magyar, német és francia nyelvi előadásokat. Tanulmányai bevégezése után előkelő családnaknál nevelt volt. Hét év óta csurgói gym. tanár. Számot tévő irodalmi munkásságot fejtett ki már eddig is; különösen a magyar nyelv történetére és a magyar mondattanra vonatkozólag számos dolgozata jelent meg a szaklapokban, főként a Magyar Nyelvőrben; önálló műveket is adott ki. A M. Nyelvőr nem régen hűzőlt mutakványokat „Magyar irány” című munkájából. A somogyi egyházmegeynek egyik világi jegyzője. — A debreczeni főiskola kitűnő tanerőt nyert benne. Ez a választás tehát szerencsésnek tekinthető.

Krisztiáni Alajosról, főreliskolánk elhunyt rajztanáról következő életrajzi adatokat közölhetjük: Krisztiáni Alajos született 1828-ban Szombathelyen. — A gymnasiumot elvégeztén Bécsben tanulta a festészetet, majd Pestre került, hol tíz évet töltött s a Marasztonyi féle festészeti iskolának volt növendéke. Egy ideig egyházi festésztel is foglalkozott s több maradáandó becsü mű van tőle a győri, gyöngyösi, kecskeméti stb. kath. templomokban. 1858-ban Czegléden telepedett meg, hol a városi rajzkisloa tanára volt. 1868-ban ugyancsak Czegléden az állami polgári iskolához választották rajztanár, de ez állásáról 1871-ben leküszönt és Debreczenbe jött. Itten a reál kereskedelmi iskolában volt tanára a rajznak, német nyelvnek és a számtannak, majd a reáliskola felállítása óta mint szabadkézi rajztanár működött ezen iskolában a jelen ideig. Domokos Kálmánnal együtt a városi ipariskolának is ő volt első rajztanára; azóta ez állásban folyton működött. Nehány évig a főiskolában is működött mint rajztanár, egy a tanító képeztében is; azonban sok elfoglaltsága folytán a gymnasiumi rajztanárságról lemondott míg a tanítóképeztében a jelen időig vezette a rajztanítást. Azonkívül a Zengei féle leány nevelő intézetben is volt tanár sok éven keresztül, de annak megszűntével ő is megvált az intézettől. Betegségét a folyó évben kapta meg s már ugyancsak erőt vett rajta a betegség, mikor kartársai nagy nehezen rávéttek, hogy teljesen alávesse magát a gyógykezelésnek, és az előadásokra ne járjon fel.

Debreczeni kollégium anyagi és szellemi ügyei ellenőrzésére az egyházköri elnöki közgyűlésen alakított bizottság: — Vályi János, Tóth Sámuel, gr. Dégenfeld József, Kiss Albert, Szűcs István, Lukács Ödön és a három igazgató. — tegnap tartott ülésén megette a legsürgősebb intézkedéseket. Kimondotta a fogymnasiumban eddig is meglévő 4 parallel osztály fenntartását és elrendelte a közzt. ügyi miniszter kívánságához képest négy helyettes tanárnak beállítását évi 800 frt. fizetéssel. Csak képesített egyének pályázhathatnak. A rajztanári állomásra is pályázatot hirdettek. — Kimondatott az akadémiai tanácsok fejlesztésének sürgős szükségessége, különösen tekintettel egy tanárképző intézetre, amelyet az egyetemes tanügyi bizottság a múlt napokban a zsinat tárgyai közei fölvetett. — A melyebbre vágó ügyek véleményezésére pedig szűkebb körű bizottságot küldöttek ki.

Debreczen város június hónapban. A közigazgatási bizottságnak gróf Dégenfeld József főispán elnöklele alatt tartott július havi ülésén június hónapról felolvasott előadói jelentésekkel közülük a következőket: A polgármester jeleníti, hogy a rendőrség lopásért 10, rendőri kihágásért 126 egyént tartóztatott le. A városról eltoncoloztak 87 csavargót. A r. főkapitány mint I fokú iparhatóság 23 egyént látott el igazolvánnyal; munka könyvet 61 dbot adott ki. A katonaság létszáma volt 1211 közhadseregbeli és 1592 honvéd összesen 570 fővel. A lakosság befizetett 17773 frt 44 kr. állami adót. A községi bíróság 430 ügyből elintézt 339-et; — 90 elrendelt végrehajtásból fogyanosították 81-et, 39 elrendelt árverésből 3-at.

A kir. tanfelügyelő június és június hónapokban 24 elemi I ismétlő I felső leány, I alsó foku ipar, I alsó foku kereskedelmi iskolában, I tanító képeztében, 3 kisdóvodóban, 1 gyermek-rtben s 2 áruházban összesen 128 látogatást végezett, pedagógiai valláserkölosi utmutatást, tanácsot és figyelemzetést adván ott, a hol szükségesnek mutatkozott.

A t. főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapot viszonyitva a megelőző hóhoz, a nagykoruaknál kedvezőbb a kiskoruknál pedig kedvezőtlenebb volt. Megbetegedések leginkább emésztő szervek hurutos bántalmaiból keletkeztek. Vör-

vény szorványosan, kanyaró (az árok utca) óvodában) tömegesen lépett fel. — Született 83 fi, 72 nő — 155; évi átlag 32 64%; meghalt 77 fi, 70 nő — 147; évi átlag 30.96%. A közkorház betegének száma a hónap elején 109, a hónap végén 97. Orvos rendőrileg különböző elemi szerek és dajkaságba adott gyermekek megvizsgáltattak.

Kir. pénzügyi igazgató jeleníti, hogy egyenes adóczimén 17553 frt. mult évi hasonló időszakhoz képest 4935 frttal kevesebb folyt be. Bélyegjövődék 16840 (+2575) frt; jogilleték 5537 (+1887) frt; díj-jövődék 1283 (+958) forint; dohányjövődék 34216 (+4798) frt; határ vámjövődék 3254 (—622) (+1390) frt; fogyszási adó 18977 (+7348) frt; italmérséi jövődék 7540 (—130) frt folyt be.

Az árva ügyek állásáról ezeket jeleníti az árvaszéki elnök: jun. végén gyámtság alatt maradt 3965 árva, gondnokság alatt 39. Az árvaszék a II. év negyedben 2504 ügy közül elintézt 2419-et. A gyámpénztárban jun. végén volt 5114 forint készpénz, 486168 frt értékű betétbizási kötvény, 319717 frt értékű értékpapír; 3061 frt értékű ékszer. A kir. ügyész jeleníti, hogy a debreczeni fogházban jul. elején 71 férfi, 20 nő volt a létszám. Ezek élelmezése 248 frt 67 krba került. A munkakeresmény 25 frt 50 kr.

Százhatvan ember eltemetve. Török Szent Miklós mellett Baghy Imre kengyelipusztáján a vasárnap vihar olyan szerencsétlenséget okozott, mintha csak a borzasztó katasztrófa kajaából Amerikából érkeznek a híre. Százhatvan, Csongrádból bérelt arató egy nagy, téglából és erős faanyagból három évvel ezelőtt épült dohánypajtában volt elhelyezve. A vihar kitérőköré mindnyájan együtt voltak. Egyszerre iszonyu roppanással romba dőtt az egész nagy épület. Egy rémes, voltafiagyasztó orditás hallatszott messzire, tuharogva a rettenetes vihar hangját. 160 embert temetett maga alá a romból épület. — A gazdaságból elő rohantak az emberek s megkezdtek a mentési munkát, ami estig tartott. Öten talán már a katasztrófa pillanatában meghaltak. Ezeknek két férfi volt és három leány, csak összalapított, szétört holttesteit vonszolhatták ki a romok alul. Két súlyosan sebesült munkás még élt, mor kiszabadították őket, de estig ezek is meghaltak. A többi 153 munkást élve mentették ki rettenetes helyzetéből. Ezek közül 14-en egy össze vannak zuva, hogy alig van remény életben maradásukhoz. További 33 sebesült könnyebb sebeket szenvedett. Olyan, aki épségéleg nem sérült meg, talán egy sincs a százhatvan ember közül.

O. T. Benke István ur a bécsi biztosító társaság titkára a helybeli önkentes tűz oltó testületnek 25 frttal alapító tagja lett, 25 frttal pedig a testület segély alapját gyarapította, melyért neki a testület hálás köszönetét nyilváníta.

Emke. Az erdélyi magyar közművelődési egyesület debreczeni és hajdúm. főlkja területén elhelyezett perselyek közötti Karap Mór előnök, Péter Gábor jegyző és Bészler Károly pénztárnok ma hat beklődött perselyt felbontottak s azokban összesen 30 frt. 40 krt találtak. Kos-uch Paula k. s. által örözt perselyben volt 1 frt 71 kr. a gróf Bethlen Mikó Rózában 2 frt. 14 kr. a Dr. Vass Antalban (járásbíró-ág) 6 frt. 29 kr.; a dohánnygári munkások beklödték 3 perselyt s azokban 13 frt. 26 krt, 3 frt 2 krt, és 3 frt 70 krt. találtak. — A dohánnygári munkások a legszorgalmasabb persely gyűjtők, — amiért nekik ismételen elismerésünket fejezzük ki a hazafias nemzeti ügy nevében.

Szabolcska Mihály legújabb diadal. A Nagy József alapítványra felgyűlő bizottság mélt. Révész Bálint püspök és Vályi János főgonnok elnöklele alatt ma délben tartott ülésében ezen alapítvány 500 frtos kamatját, mely éven a debreczeni kollégium egy egy végzett tanulója vagy tanára számára szokott adati, hogy tanulmányait külföldön gyarapithassa a jövő tanévre Szabolcska Mihálynak, a szép reményű fiatal költőnek ítélte oda. Szabolcska Mihály lapunk munkatársa, ezen alapítványból Párisba készülni menni.

A vasárnapi munkaszünet és a dohánytőzsdék. A pénzügminiszter közbenjárása folytán a vasárnapi munkaszünet a dohánytőzsdékre nézve hatályon kívül helyeztetik. Nem így áll azonban a dolog azon üzleteknél, melyek, dohány és szivar-eladás mellett más portékák árusítását is gyakorolják. Ezekre nézve a munkaszünetről szóló törvény érvényes s aki ily módon akar a kijátszani a törvényt, attól a tőzsdéj megvonatik.

A város pártfogoltja. Debreczen város közönsége három évig két-két száz frt. ösztöndíjjal segélyezte Csányi Józsefet az iparművészeti iskola növendékét, aki szép előmenetellel ki is érdemelte a támogatást.

A debreczeni ifjú, most hogy iskolát elvégezte, külföldre ment s előbb Régenburgban dolgozott egy diszitó szobrászati műteremben, onnan pedig Münchenbe vándorolt. Innen írja, hogy mi az ő közelebbi terve, vágya. Ismereteinek, izlésének, tehetségének fejlesztése végett legalább három évet külföldön szeretne töltetni. De ez csak egy lehetsége neki, ha a nemes város 300 frt. évi segélyben részesíti. Kopogtatni is fog érte a város ajtaján.

A közigazgatási vita statisztikája. Madarász József statisztikai kimutatást készített a közigazgatási vitáról, E kimutatás szerint a vita eddig harminez napot vett igénybe; szölköttek a javaslat ellen h e t

...árak utcai
 ...Született
 ...64%; meg-
 ...30-96% A
 ...nap elején
 ...rendőrlig
 ...ságra adott
 ...a t ó jelentí
 ...rt, mult evi
 ...rttal keve-
 ...40 (+2575)
 ...díj-jövedék
 ...pedék 34216
 ...3254 (-622)
 ...7348) frt;
 ...rt folyt be.
 ...tí ezeket jeg-
 ...nokság alatt
 ...gyedben 2504
 ...gyámpántar-
 ...t készpénz,
 ...vny, 319717
 ...értékű ékszer.
 ...hogy a deb-
 ...térő, 20 nő
 ...férfi, 13 nő
 ...248 frt 67
 ...25 frt 50 kr.
 ...metve. Török
 ...re kengyelí
 ...an szerencsét-
 ...a borzasztó
 ...ból érkeznek a
 ...élet aratól egy
 ...ól három évvel
 ...olt elhelyezve.
 ...n együtt vol-
 ...sal romba dönt
 ...emes, voltá-
 ...sszire, tuhar-
 ...t. 160 embert
 ...t épület. — A
 ...mberek s meg-
 ...estig tartott.
 ...pillanatában
 ...olt és három
 ...rt holttesteit
 ...Két súlyosan
 ...szabadtították
 ...tak. A többi
 ...ki rettenetes
 ...ny össze van-
 ...emény életben
 ...esült könnyebb
 ...penséggel nem
 ...száthatvan
 ...a bécsi bizto-
 ...önkéntes tűz
 ...tó tagja lett,
 ...ly alapját gyá-
 ...ület hálás kö-
 ...gyar közműve
 ...hajdum. Főlká
 ...közűi Karap
 ...z és Bészler
 ...küldött perselyt
 ...zen 30 frt. 40
 ...a. által örözöt
 ...gróf Bethlen
 ...kr. a Dr. Vass
 ...frt. 29 kr.; a
 ...tek 3 perselyt
 ...frt 2 kr., és 3
 ...nygyári mun-
 ...persely gyűjtők,
 ...elismerésüket
 ...ti úgy nevében.
 ...ujjabb diadala.
 ...felügyelő bizot-
 ...püspök és Vály
 ...tt ma déiben
 ...ány 500 frtos
 ...cezeni kollegium
 ...y tanára szá-
 ...tanulmányait
 ...tó tanévre Sz a p
 ...reményű fiatal
 ...a Mihály lapnik
 ...ól Párisba készül
 ...ünet és a dohány-
 ...er közbenjárása
 ...zünet a dohány-
 ...vül helyzetetik.
 ...g azon üzletek
 ...eladás mellett
 ...is gyakorolják,
 ...ról szóló törvény
 ...karná kijátszani
 ...g megvonatik.
 ...Debreczen város
 ...ét száz frt. ösz-
 ...y Józsefet az
 ...két, aki szép elő-
 ...támogatást. —
 ...y iskoláit elvé-
 ...Régenburgban
 ...szati műteremben
 ...dorolt. Innen írja,
 ...vágya. Isme-
 ...gének fejlesztése
 ...külöldön szeretne
 ...tséges neki, ha a
 ...lyben részesíti.
 ...os ajtaján.
 ...ita statisztikája.
 ...kimutatás ké-
 ...ól, E kimutatás
 ...noz napot vett
 ...lat ellen he t-

ve n hárman, mellette h a r m i n o z h e-
 ten, tehát összesen sz á z t i z e n. A leg-
 több szónok volt tegnap (nyolcz) a
 legkevesebb június 20-án (mikor Eötvös Ká-
 roly egymaga beszélt). A legrovidebb beszé-
 det tartotta gr. Lázár Jenő, ki mindössze
 öt percig szólott, a leghosszabbat E ö t v ö s
 Károly, kinek beszéde 3 óra 50 percig tar-
 tott. Utána következnek két óránál hosszabb
 beszéddek: P lönyi Géza (3 óra 3 perc) Papp
 Elek (2 óra 28 perc) Csator Zsigmond (2
 óra 10 p.) Horváth Adám (2 óra 4 p.) és
 Mocsáry Lajos (2 óra). Egy óránál hosszabb
 beszédek tartottak! gr. Apponyi Albert,
 Szederkényi Nándor, Just Gyula, br. Prónay
 Dező, Kun Miklós, Tisza István, Schwarcz
 Gyula, Helfy Ignác, Madarász József, Ugr-
 ron Gábor Pulszky Agost, Vályi Arpád,
 Beüthy Akos, Szalavszky Gyula. Kapotsffy
 Jenő, Domahidy István, Szalay Károly, Per-
 czel Miklós, Simonfay János, György Elek,
 György Endre, Thaly Kálmán, Horánszky
 Nándor, Lits Gyula, Uray Imre, Bartha
 Miklós, Holló Lajos [öt perc híján két órát
 Körössy Sándor, Horváth Boldizsár, Tósa
 Kálmán, Udvary Ferencz, Irányi Dániel.
 — Kovács Pál debreczeni erdész gya-
 korokot, aki öt év óta közmegegyezésre
 működik Török Gábor erdőmester oldalá mel-
 lett, Felső Bánya város erdőtisztjévé választotta.
 Kovács Pál aug. 1-jén foglalja el hivatalát.
 — Turkeve romlása. Egy turkevei ismerősünk, a ki tegnap jött Turkeveből Debreczenbe, borzasztó dolgokat beszélt arról a rettenetes orkárról, a mely vasárnap délután végig dühöngött az egész turkevei határon, megsemmisített minden termést, épen egy nap alatt azelőtt, hogy a gazdag buza vetések aratása megkezdődött volna. — Délután 1/3 óra tájban Tur felől fekete színű felleg emelkedett, mely félóra alatt, mire a város fölött is kiterjesztette ijesztő szárnyait, zűd, kék, sárga színeket öltött. Olyan nem láttak még a keveik. — Három órakor bőmből az orkán, mely a házideleket lépte, vastag, nagy fákakat derékban ketté tört, vagy tövestől kicsavart. A szélmalomok vitoráit leszaggatta; egy szélmalomnak erős tölgy bálványját is ketté tört. — De nem annyira az orkán okozta Turkevének iszonyu romlását, hanem a rettenetes jégeső. Tyuktojásnyi jégdarabok hullottak. Ez ezer meg ezer déli oldalra néző ablakot vert be; a fákat megtörtöztotta lombkoronájuktól, s ezek olyan csúszpon néznek ki mint őszszel dér után, mikor lehull a levelök. A fiatal fáknak a kergét is lehántotta. A házak vályogfala tele van lyukakkal, amiket a jégdarabok ütöttek rajta, miha miudmegannyi golyószóróval működő katonaságnak lett volna céljátája. — Mihelyt háromnegyed órai pusztítás után elvonult az orkán, lovas embereket küldöttek a határ minden részére, meg tudni, mi kárt tett az isten ítélet. Mindnyájan azzal a megdöbbenő, sirásra fakasztó rémhírrel tértek vissza, hogy az egész határ tönkre van téve, hogy az idén nem aratnak a turkevei határon. A szőlőskertekben falevél és gyümölcs a földön hevert; a szőlőnek csak a csupasz tőkéje maradt meg. Pedig az idén gazdag termés lett volna, ott a hol még a fülkszera meghagyta a szőlőt. Turkeveben, soha többé nem szürnek. Az előbb még gyönyörű buzáföldek olyan látványt nyújtanak, mint egy rengeteg szérűn, az ágyások, amelyek már háromszor megtapostak a nyomtató lovak. Minden buza szál az iszapban hevert, a kalászkokban alig maradt egy-két buza szem. A mit kivert a jég, elhordta a víz az árkokba. Tengeri termés olyan gazdag lett volna, amilyen évek óta nem volt. A csapás folytán nem lesz egy szem sem. Olyanok a tengeri földek, mint őszszel, amikor levágják a kórót. A dinnye földek kopaszon állanak, mint a friis szántásu izar. Hová tüntek rolnak a szépen kecségető dinnye indák: senki sem tudja. Legtöbbet szenvedtek Csorba, Kaba, Mőricz nevű puszták, amelyeken a szó valódi értelmében minden termés meg van semmisítve. Termékek a kár Eceseg, Pohamara, Balla és Pásztó pusztákon is, de ezeken itt-ott, különösen pedig Ballán, veszett fejlődnek a nyelve megkerül. Leírni nem lehet a turkeveiek bánatját, kétségbeesését. Hétfőn az általános elosiggedésben, azt sem tudták mihez fogjanak. Hiszen a legszorgosabb munkaidőben, mikor a szegény ember négy hét alatt képes volt egész évre való élelmet megkeresni, nincsen semmi dolga. — A kárt 2—3 millió forintra teszik természetben, épületekben, jégölt agyonvert házi állatokban. — A mult évben legkevesebb számmal 85000 m. m. búzát szállítottak el a turkevei vasuton és csupán gőzszéplőkép 29 nyomtatott a kevei határon, az idén azt, ami megmaradt, egy is elesépelheti. — Turkeve ugyan egyike az ország legvagyonosabb városának, kálynista kun népe ritka élelmes, takarékos és munkás, mégis évek kellene, hogy hihetveje a csapást. — Egy ott működő szintársulat, a Bárdi szintársulatának szép kilátásait is elverte a jég. A társulat szombat mutatta be magát zsufoit ház előtt s vasárnap este már alig akadt egy-két néző. — Hétfőn pedig senkinek se volt kedve színházba menni. Ugyanekkor Mezőtur határának egy részét, Pusztá Tenyőt, P. Pót, Dévaványát, Szolnokot, és Török Sz. Miklóst is elverte a jég. — Dévaványán az épülő ref. templom állványait is széttepte a vihar.

— **Kitüntetett debreczeni tanár.** Az országos középiskolai tanár egyesület főiskolánk kitünő tanárát G é r e s i Kálmánt, a tisztán tult ev. ref. egyházkerület középiskolai tanár egyesületének érdemes elnökét, tiszteletbeli tagjává választotta.

— **Uj orvos.** Dr. Benedek Ignác, az összes orvos tudományok tudora, ki Bécsben végezte pályáját, városunkban, mint gyakorló orvos letelepedett. Dr. Benedek Dr. Tihanyi Svédgyógytorna és Massage intézetében is működni fog.

— **Meghívás az ipartestület alakuló közgyűlésére.** A nagyméltóságú magy. kir. kereskedelmiügyi miniszter ur 4981/VI. 891. számú rendelete értelmében, az ipartestület létesítése tárgyában 1891. június hó 19 ik napján d. e. 10 órakor a városához nagytanácsstermben tartandó alakuló gyűlésre: Debreczen sz. kir. város képmítéshez kötött önálló iparosaihoz. Tudomásul: Az 1884 évi XVII. t. cz. 122. §-a értelmében oly helyeken, hol a képmítéshez kötött iparosok száma legalább százra megy, — s ha az iparosok kétharmada ohajtja — az ipartestület alakítása jogosult, városunkban az ipariörvény életbélpte után mind eddigéig félreértékek s a törvény félremagyarázása miatt — daczára a többibbeni kísérleteknek — az ipartestület felállítása meg nem történt, ennélfova a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmiügyi miniszter ur miként előző években, ugy ennttal is az ipartestületnek, mint a kor kívánalmának teljesen megfelelő s az iparosokra üdvös intézménynek felállítását a futjélett rendezéssel, célozva. A társulatok gyűjtött vagyonuk felett, a testület létesítése esetén továbbra is önjogulag szabadon rendelkezhetnek, ezéjla levén az ipartestületnek nem a vagyon szerzése, hanem az iparosok érdekeinek előmozdítása, megóvása, a művelődésnek fejlesztése, haladásra, való tekintés, az iparosok közötti békés rend fenntartására szolgáló működés. Tehát az iparosok jólléhogott érdeke mulhatatlanul megköveteli, hogy ezen intézmény mielőbb felállítsák. Magyarországon az ipartestületek száma már is felül haladja a 200-at s a folytonos gyarapodás csakis a fentebbi elsoroltakat igazoljai ohajtandó tehát hogy sz. kir. Debreczen városban ezen nemes és üdvös intézmény — hisse elkésvé bár — létesüljön. Debreczen 1891. június 27. **Boczkó Samuel** főkapitány, mint 1-60 foku iparháóság.

— **Velenszki Mátyás** férfi szabó ügyében, ki a Weisz Sándor féle férfi divat üzletben mint szabász volt alkalmazva s ki tudvalevőleg Schreijer nevű kocsmárosára rá lött és aztán öngyilkossági szándékkal magát is megölte — a törvénysek a vég tárgyalást a jövő hétre e hó 17-re tűzte ki. A végtárgyalásra — mely tárgyalást fogva igen érdekesnek ígérkezik — számos tanu van berendelve. Velenszki védelmével Löfkovich Márton fiatal ügyvéd van megbízva.

— **A középiskolai tanárgyűlés.** Középisz kolánk tanárai minden évben a vakáció idejét felhasználják arra, hogy a tanügy terén valamint a tanári testületet illetőleg felmerülő kérdéseket közösen megvitassák. Az idei tanárgyűlés, melyre professzoraink szép számmal gyűltek egybe; hétfőn nyílt meg. Budapestén s tegnap végét is ért. Az idei tanárgyűlés iránt az érdeklődés fozoka a tanárgyűlés kiállítás, mely az állami felsőbb leányiskola termeiben épp oly tanu ságos, mint érdekes képet nyújtja ugy a hazai, mint az általános tanügyi fejlettségének. A tanárgyűlésen a debreczeni főiskolai tanárok közül dr. Öreg János és Dőczy Imre volt jelen.

— **Vakmerő rablógyilkosság.** Említettük a napokban, hogy a sámsoni országuton egy 13 éves gyermeket agyonütve találtak. A mint a vizgálat megállapította a gyermeket — kit Sándor Lászlónak hívtak — utszéli rablók támadták meg; hogy tölle egy fél kenyeret, melyet apjának akart hazavinni, — elvegyenek. A nyomozás megindult a tettesek elfogására végt és az acsádi csendőrségnek sikerült is őket két éremjéni illetőségű suhanöz személyében, kik rendkívül rovtól előéletük életfogni. Az egyiket a jó madarak közül Nagy Gábornak, a másikat Buuya Mihálynak hívták, mindketten saját beismerésük szerint hirtőbb betöréses lopást követtek el, sőt egy ízben rablást is kísérltek meg, mely azonban nem sikerült nekik. A két suhanczot erősen vasra verve tegnap este 6 órakor kísértébe a helybeli kir. ügyészséghez az acsádi csendőrség és a vizgálobírótság még az este kihallgatás alá fogta őket. A kihallgatás este 9 óráig tartott és minden tétozázás nélkül bevallották szörnyű tettüket. A két bünsmost a helybeli ügyészség börtönében várja megérdemelt büntetését.

— **Elakadt vonat.** Furo ánjárt a ma reggei vegyes vonat, mely Nagyvárad felől igyekezett Debreczenbe. Szoboszlón erről, félmértérföldnyire, egyszerre meg kellett állania. Az utasok remélve ugráltak fel és dugták ki fejüket az ablakon, azt gondolván, hogy hirtelen veszedelembé jutottak. — De csupán a szesz fogyott ki a vaslóból, már t. i. a gőzszes lakomotiv kerekéi set-setova nem forogtak. A vasuti személyzet egy közeli tanya-

kutjából vizet hordott a szerkocsiba, mire jó negyed órai várakozás után ismét folytathatta újat a vonat Debreczen felé.

— **Nagy inség** készül két nagy birodalomban. O r o s z o r s z á g b a n a orosz aratás következményei egész nagyságukban csak az őszszel lesznek érezhetők, de egyes jelek már most is mutatkoznak. A kosztromai kormányzóóságban a gyarló táplálkozás miatt éhínség ütött ki a lakosság közt. Kievből jelentik, hogy a rozs és buza ára nem mint tavaly, hétről-hétre, hanem napról napra mondhatni óráról-órara emelkedik. Beszarabiában, Podoliában, a zaryz ni kormányzóóságban, a Volga meátén lemondtak minden reményről, hogy a vetések javulhatnak. A peuzai parasztok korpakenyerén élnek. Kelet india egy részét is éhínség fenyegeti. Madrasból jelentik, hogy a délnyugati monsum-ész még nem közbűt be szokott bőségében és átlag igen jelentéktelen. Ha a következő napok nem változtatnak a helyzeten, el kell készülni a legszomorubb jelenségekre Arcomban és Ching-lepúben az inség változatlan, az előbbi kerületben 8734, az utóbbi helyen 7088 ember kapott köznunkát, míg 1700-an közsegélyben részesülnek. A gabona és rizs megdrágult.

— **Cs. és kir. szab. osztrák Phönix biztosító társaság** Bécsben. A tiszteletbeli elnök, ő fensége Lajos bajor kir; herceg jelenlétében május hó 30-án tartotta meg a társaság 31 ik rendes közgyűlését. A főlovasott üzleti jelentés felméri, hogy a társaság díjbevétele 9.946.842 forintra rugott föl. Károkért kifizelt a mult évben összesen 3.982.609 frt 05 kr. Tiszta nyeresemény 101.859 frt 53 kr. A közgyűlés a számadó jelentést meglegegedéssel vette tudomásul, egyhangulag adta meg az igazgató tanácsnak a fölmentvényt. A cs. kir. szabad osztrák Phönix életbiztosító társaság Bécsben. Május 30-án tartotta meg a társulat kilenczedik rendes közgyűlését. A heterjesztett beszámoló jelentés fölemliti, hogy a társaság üzleti fejlődése az elmúlt évben örvendetesen haladt előre. Az 1890 év folyamán összesen 8.692.192 frt tőke és 3458 frt járadék lett biztosítás megajánlva és ebből 4861 drb. biztosítás lett elfogadva 7.146.042 frt tőkével és 3258 frt évjáradék kal. A társaság díjbevétele 1890-ben 1.576.803 frt 05 kr. maradt. A közgyűlés meglegegedéssel vette tudomásul a lezáradó jelentést.

Elrepültek szárnyai alól és a házasság boldogságában éledegnek, a mely boldogság után ő teljes életében haszatalanul sóvárgott, mert soha sem ismerhette meg. Marceline huga volt leginkább a szívéhez nőve, mert az hasonlított leginkább ahoz a szelid jó lelkű nőhöz, a szeretett gyöngédszivű sógornéjához, a ki oly ifjan hagyta itt mindnyivokat.
 (Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
 Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Újonnan berendezett CZUKRÁSZDA.

Van szerencsém a n. é. köznönség szives tudomására hozni, miszerint a **Czegléd-utczán** (takarékpénztár épületben) lévő, 50 év óta fennálló **czukrász üzletemhez egy külön helyiséget rendeztem be** és azt tekintettel t. cz. vevőim kényelmére, a mai kor fokozott igényeinek megfelelőleg a **fővárosi czukrászdák mintájára** kellő csinalás felszereltem.

Főtörekvésem leendő, hogy üzletem eddigi jó hírnevét továbbra is fentartani és mindennemű szakmamba vágó, — jó minőségű **tisztán kezelt czikkek** pontos és előékeny kiszolgálása által t. cz. vevőim meglegegedését teljes mértékben kinyerjem.

Midőn még t. cz. vevőimnek, irántam tanusított becses pártfogás-ért köszönetemet nyilvánítottam, van szerencsém újonnan berendezett üzletemet szives figyelmükbe ajánlani.

A n. é. köznönség becses pártfogását kérve, maradtam mély tisztelettel
DÖRRE FERENCZ.

Kardos Lászlónál
 czegléd-utczá.
Kaphatók legnagyobb választékban
 tehér és színes nyári **Piké, Trikó és Plüsch**
paplanok,
 fürdő köpenyek, ruhák,
 dörzstörülközők,
 nyári mosó
 női ruhaszövetek.

Univ. med.
dr. Tihanyi Samuel
Massage és Svéd-gyógy-torna intézete,
 (fő-utczá 2084. szám.)

Betegek felvételnek naponkiut dr. Tihanyi Samuel rendelő óráiban. A felvett betegek gyógykezelése dr. Tihanyi S. működése és felügyelete mellett univ. med. dr. Benedek I. és Magvassy P. szaktanárral által eszközöltetik.

Orvosi tekintélyek által
 vese, huygára, kövszvény és hólyag bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainak' rendelve.
Salvator
 — égvényes vasmentes savanyúvíz —
 szén-savdús, 11thl m tartalom forrás
 Borral használvá igen kellemes üdítő italt szolgáltat.
 Kapható szavanyú-kereskedésekben s legköbb gyógyszerárban.
 A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesszen.

Pénz és áruhitelről gondoskodás

minden szakmában gyorsan és szolidan
egy előkelő kipurált distinguált ur által.
Levelek naponta évről-évre átvétetnek
következő czim alatt:

A Oswald, Wien, III. Bez. Postamt
Löwengasse restante: Nur gegen Schein
No. 822. auszu folgen.

Eladó vagy bérbe kiadó majorsági föld.

A nagyváradi-utcai homok-hordó
hegyenél 50 kat. homok föld — ugy
sértéshizlálónak, mint szántásra alkalmas
terület. — belőle 30 hold szőlő-ültetésre
is használható, a többi erdőtest, — van
benn egy darab szőlő és gyümölcsös
több ezer darab ültetvényvel s el van
látva kőhálzával — szabad kézből jutá-
nyosan eladó vagy bérbe kiadó.

Tudakozódhatni Szentesi Istvánnál
Varga-utca 2526. sz. a.

Kunz József és Társa

Budapest. DEBRECZEN, N.-Város
KISTEMPLON-BAZÁR.

FRANCZIA BATIST

előnyös bevásárlás folytán realkivüli olcsó
leszállított áron,

KIHÁZASITÁSI KELENGYE

teljes kiállításal,
vászon kész fehérnemű, divat, rövidaru,

BUTOR SZÖVET, SZÖNYEG,
függöny, ágy és asztalterítő.

paplan és matrác raktár
dus választékban, jutányosan szabott
árak mellett.

LYNOLEUM, (parafa szőnyeg)

bizományi raktár
gyári áron.

Pike, triko, plüs
nyári paplanok
és mindenféle

FÜRDŐ OZIKKÉK.

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettázásnál nemcsak a dohány, hanem a papír
finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészsége érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használ-
landó papír finomsága minden kétszert kizáró legyen. Telje megnyugvással és bizalommal használható a

Les dernieres Cartouches

Braunstein Frères

PÁRISI GYÁRÁBÓL. 65. BOULEVARD EXELMANS

való cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk
folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt
szállítson. Tapa-ztaljuk azonban, hogy a fogyasztók között sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyárt-
mányok is, melyekre gyártóik czégek nevét kinyomni, a mit pedig a tisztos gyáros mindig megtesz, nem merik.
Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírjuk kezdetben teljes lapszámaikat és annak minőségét is leszállítják és
kevesebb, sőt egy papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizvást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi
„Les dernieres Cartouches” jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más ciga-
rettapapírnál. Együttal ügyelmeztetünk mindenkit, hogy papirusunk czimlapján czégek neve áll

BRAUNSTEIN FRÈRES

Cigarettapapírunk és hüvelyek gyári raktára Bécsben, I. Schottenring 25. sz. alatt létezik.

Csodaszerű a siker.

Szeplő, tisztátalan arcszin, sárga folt sbb.
bizton eltűnik a Bergmann és Társa, Drezda

Bergmann illiomtejszappan

naponta használat után.
Kapható 45 kr-ért Dr. Rothschnek V.
Emil gyógyszerárában.

Árú eladás.

Vagyonbuktott Grósz József székely-
hidi csödtömögéhez tartozó 1-től 297
tétel alatt leltározott 5497 frt 07 kr. be-
szerzési és 2930 frt 69 kr. beesértéket
képvisező rőtös, kézmű, és rövidárúkból,
továbbá üzleti és házi berendezésből álló
csödvagyon ajánlati uton eladatik.

Felhívom ennek folytán a venni
szándékozókat, hogy 50 kros bélyeggel
ellátandó zárt ajánlataikat, melyekhez
300 frt bántéppénz mellékelendő az 1891.
évi Julius hó 18-ik napjának déli 12
órájáig Dr. Mihely Lajos választ-
mányi elnöknel Nagyváradon (Zöldfa-
utca) annál inkább beadják, mert telje-
sen fel nem szerelt, avagy elkésett bead-
ványt a csödválasztmány figyelembe nem
vesz.

A csödvagyon Székelyhidon közadós
áruraktárában 1891. évi Julius 11-ik és
12-ik napján, a csödteltár pedig alólírott
tömeggondnoknál és a nagyváradi tör-
vényészek, mint csödtörvényszéknél bármikor
megtekinthető.

Vevő a megvett vagyont jóváha-
gyás után azonnal átvenni és a vételért
készpénzben kifizetni köteles.

Kelt Nagyváradon, 1891. június hó
30-án.

Dr. Várady Zsigmond
ügyvéd mint tömeggondnok.
Nagyváradon Szt.-László tér 1 szám.

Debreczen Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában 1891. Széchenyi-utca SIMON-ház.

Férfi chifon ingek

gallér vagy anélkül 1.50 kr.

A hirneves SCHROLL-féle
cshifonból három minőségben

1.90, 2.20, 2.60.

Gallérok, kézelők, zsebkendők

minden árhoz.

HARISNYÁK,

urak, nők, gyermekek részére.

Napernyők, esernyők

legolcsóbb beszerzési forrása

Szabó Lajos fia

czégnél Debreczen, Rózsástér.

Kereskedelmi tanintézet Nagyváradon.

A budapesti kereskedelmi akademiával
szonoz berendezésű, egyenrangú és jogu keres-
kedelmi szakiskola.

Áll 3 évfolyamból. Végzett tanulók
a tanintézet igazgatósága által elsőrangú
áruüzletekben, pénzügyi, forgalmi, ipar-
vállalatoknál azonnal elhelyeztetnek, s mint
könyvelők, levelezők stb.

alkalmazást nyernek.

Az 1889. évi védőtörvény alapján
egy éves önkéntességi

jogosultsággal bírnak.
Kiváló tanúrok, kitűnő berendezés, állami
felügyelet biztosítékai a tanintézet sikeres
működésének.

Évi értesítővel, prospekttekkel kívánatra
készséggel szolgál és megkeresésekre szívesen
válaszol.

Nagyvárad 1891. július hóban

Popper N. János

igazgató.

Jéghidegviz a Margit fürdőben

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni,
hogy fürdőintézetemet a legújabb vívmányu hidegviz szivaty-
tyuval szereltem fel és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy

ZUHANY TERMEMET

Jéghidegségű zuhanyokkal és a hidegviz Bazint is jéghideg-
vizzel láthatom el.

Gőzfürdő jegy a pénztárnál 60 kr.

Helyi vonaton váltva, jövet-menetjeggyel 65 kr.

Zuhany-jegy a pénztárnál 30 kr.

Helyi vonaton váltva jövet-menet jeggyel 44 kr.

A nagyérdemű közönség tömeges látogatását kéri

tisztelettel

a tulajdonos.

Osztr. Phönix cs. és kir. szab. életbiztosító-társaság Bécsben.

Cselekvő		Mérleg-Számla.		Szenvedő		
frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	
1.	Penzári állomány Bécsben és a fiókoknál	120 850	90	1.	Kibocsátott részvénytőke	600 000
2.	Köv. telek a társaság bankárainál és a cs. kir. postai árkepenztárnál	216 309	68	2.	Nyereségtartalék	92 149
3.	A társaság ingatlanai	4 112 215	24	3.	Ingatlanok tartaléka lev. után	41 101
4.	Értékpapírok 1890. decz. 31-iki állomány szerint	3 044 7	92	4.	Díjartalék	601 255
5.	Ezeket terhelő folyó kamatok	42 404	28	5.	Díjartalék 1891-re	214 195
6.	Hátralevő követeles az „Axienda Assuratrice” részvényesektől	780 588	78	6.	A nyereségvesztés haláleset-biztosítások osztályának díjartaléka, díjvittele és nyereségtartaléka	7 130 449
7.	Részletfizetésekkel kiegyeztetett könnlevőségek ugyanezeknél	181 500	15	7.	A túlélési csoportbiztosítások alapja	251 888
8.	Váltak a társaságban	13 164	91	8.	Biztosított halálesetek tartaléka	1 754 665
9.	Követelések jelzálogkövetelésekből	5 72 135	54	9.	Biztosított életvesztésbiztosítások tartaléka	127 140
10.	Könnlevőségek a társaság követeleire	203 9 15	54	10.	Jelzálogbiztosítások a társasági ingatlanokon	1 366 600
11.	Könnlevőségek biztosítóknál	1 947 542	99	11.	Könnlevőségek folyó számlára, levonva az adókat folyó számlára	237 157
12.	Szerzett életjáradékok és megvett tőkek illuzó-riai értéke	23 011	04	12.	Hivatalnok és ügynökök óradékai	1 600
13.	Levél	32 056	55	13.	Műből értékpapírok	40 008
14.	Butor, t. pénzeszközök, tablak s ingatlanok	42 625	10	14.	Hivatalnokok nyugdíjalapja	259
15.	„Patrias” vagyon	673 074	18	15.	Az 1889. évben fel nem vett osztalékok	85 745
16.	Kövv. telek a társaság intézeteknél	11 004	12	16.	Nyereség a számlaszórol	55 745
17.	Fiókok és ügynökcserek számlái és készpénz	559 014	18			
		11 648 857	43			11 648 857

Megvizsgáltott és a könyvekkel egybehangzóknak találtott:
BÉCS, 1891. május 16-án
Boisson E. s. k. Weinmann L. s. k. Durst s. k. Hönlgsvald s. k. Lampelmeyer C. s. k. könyvelő.

Osztr. Phönix cs. és kir. szab. biztosító-társaság Bécsben.

Vagyon		Mérleg-Számla az 1890. évről.		Teher.		
frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	
1.	Készpénz a központon	210 856	62	1.	Részvénytőke, mely áll 20,000 drb á 100 frtos részvényből	2 000 000
2.	Rendelkezésre álló követelések a társaság bankárainál és postakasszékpenztárnál	85 434	10	2.	Díj tartalék, levonva a visszabiztosításokat	1 327 089
3.	Levél mint biztosítékok és kezességek	34 420	27	3.	Kártartalék, levonva a visszabiztosítások részét.	687 244
4.	Váltak a társaságban	358 207	85	4.	Jelzálogkövetés a Triesti házban (Via St. Catharina 8)	10 602
5.	A társaság ingatlanai	205 555	—	5.	Folyó számlái hitelezők	221 172
6.	Állam- és értékpapírok 1890. decz. 31. áll. szerint	1 326 799	37	6.	Az ügynökök óradékai	4 000
7.	Követelések biztosító-intézeteknél és más adó- soknál	920 960	11	7.	Tisztviselők nyugdíjalapja	55 688
8.	Könnlevőségek a képviselőknél	904 840	26	8.	Tiszta nyereség	101 859
9.	Felszerelés	43 252	80			
		4 407 030	50			4 407 030

Megjegyzés: A következő években esedékes díjváltók állománya . . . 8,587,391.— frtra rug.
BÉCS, 1890. Deczember 31-én
Megvizsgálva és a könyvekkel egybehangzóknak találva:
BÉCS, 1891. május 16-án

Boisson E. s. k. Durst E. s. k. Weinmann L. s. k. Conzalez C. s. k. Hartwig Ferdinand s. k. könyvelő.

Biztosítási ajánlatok a tül-, jég- és életbiztosítási ágazatokban a legszolidabb feltételek és a legolcsóbb díjak mellett eszközöltetnek.

A debreczeni vezérigynökség
Fenyvessy Béla.